

ČRNO *na* BELEM

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ČZP »LJUDSKA PRAVICA«

LJUBLJANA, 20. DECEMBRA 1961

LETO VIII. — ŠT. 2

Povečajmo obseg proizvodnje!

Rekonstrukcija obrata tiskarne je v glavnem končana. Investicijski plani bodo odslej vsebovali obnavljanje iztrošenih proizvodnih sredstev in sredstva za uvajanje sodobnih tehničnih postopkov.

Ob tej ugotovitvi si je treba zastaviti takoj vprašanje: Kaj smo z rekonstrukcijo in novogradnjo pridobili? Odgovor je kaj ugoden: Vsi proizvodni oddelki so glede tehnološkega postopka in prostorov tako adaptirani, da je v njih mogoče proizvodnjo zvečati za precej nad 100 odstotkov.

Ker je zvečanje obsega proizvodnje predvsem odvisno od razpoložljivega strojnega parka vseh treh tiskovnih tehnik, si oglejmo današnjo situacijo v naših tiskarskih strojnica.

Desetmesečni statistični podatki 1. 1961 kažejo:

1. da smo celotni strojni park v primerjavi z normativom obratovanja v 16 urah na dan izkoriščali samo 62,6 % ali eno in četrt izmene (v povprečju);

2. da je bilo produktivnih ur v opravljenem času 77,5 %;

3. da je bilo režijskega dela 22,5 %;

4. da je bilo od produktivnih ur, ki smo jih dosegli v opravljenem času

a) ur prirejanja in izravnavanja tiskovnih sestavkov v povprečju 41,2 %,

b) ur tiskanja pa 58,8 %;

5. da je znašalo povprečno število odtisov v urah tiskanja (brez časopisne rotacije) 1452.

V težnji za zvečanim obsegom proizvodnje se je treba glede na gornje rezultate takoj vprašati:

● ali so ti rezultati tehnično zadovoljivi in

● če niso, kaj je treba takoj ali v bližnji prihodnosti ukreniti, da bodo rezultati kar je največ mogoče dobri.

Vsekakor je treba takoj navesti staro pravilo, da organizacija dela ni nikdar tako dobra, da ne bi mogla biti še boljša.

Če upoštevamo to staro pravilo, lahko takoj ugotovimo, da bi bili vsi rezultati lahko še boljši.

Odločilen vpliv na stopnjo izboljšanja imajo seveda člani kolektivov tiskarskih oddelkov in upravna tehnična operativa. Zato bi k temu navedel samo nekaj svojih misli:

Stremeti moramo, da naš strojni park izkoriščamo v dveh izmenah, torej 16 ur na dan. (O tem še posebej.)

Produktivnost ali zmogljivost strojev zvečamo s tem, da zmanjšamo režijske ure. Pomislimo samo, kaj vse vpliva na slabšo produktivnost strojev. Navedimo samo nekaj vzrokov, ki jih lahko precej prepreči dobra organizacija, in sicer: za stroj nimamo dela, stroj čaka na sestavek, ploščo ali valj, čaka zaradi naročnika, revizije ali mutacije, za stroj ni strojnika ali vlagalke, med tiskom nastajajo motnje zaradi slabo urejenega stroja, zaradi papirja in barve, zaradi slabo prirejenega sestavka ali slabo

izdelane izravnave. Nastajajo pa še razni drugi vzroki. Glede vsega tega moramo imeti vselej mirno zavest, da smo svojo dolžnost stoodstotno opravili. Ko bomo dosegli to, bo produktivnost strojev prav gotovo še boljša ko doslej.

Produktivni sta pri nas dve tehnični operaciji: prirejanje ter izravnavanje sestavkov in tiskanje. Obseg proizvodnje (pa tudi finančni uspeh) je predvsem odvisen od ur tiskanja. Zato se moramo nenehno boriti, da skrajšamo čas prirejanja in izravnavanja sestavkov. To bomo dosegli s tem, če bomo kolikor le mogoče prirejevalnih in izravnalnih del opravili izven tiskalnega stroja. Sklep o vzpostavitvi posebnega oddelka za taka opravila je zato treba čimprej realizirati. Tiskarski stroji so namreč za to, da tiskajo, ne pa da morda v njih opravljamo avtorsko ali celo domačo korekturo.

Za večji obseg proizvodnje pa je razen več ur tiskanja končno tudi važno, koliko odtisov napravijo naši stroji na uro tiskanja. Tu pa velja pravilo, da smemo tiskati le strokovno neoporečno pripravljen sestavek, valj ali ploščo in da mora biti takemu tiskovnemu sestavku primerno urejen stroj ter izbrana papir in barva.

Če je le ena izmed teh štirih stvari nepravilna ali neprimerno izbrana, so motnje med tiskom neizbežne. Dovolil bi si tudi vprašanje: Ali ne bi mogli vsaj naših naj-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Uspešno novo leto 1962 želijo vsem članom kolektiva organi delavskega samoupravljanja, družbenih in političnih organizacij, uprava podjetja in uredniški odbor

Predlogi, mnenja:

NA TO SO PA POZABILI

»Dobro blago se samo hvali«, pravi pregovor. Recimo, da to velja tudi za liste, ki jih izdajamo pri nas. Vendar pa bi prav s tem v zvezi nekaj pripomnil. Vsi listi imajo oglasne oddelke in sploh morajo imeti vsakodnevne stike s strankami. In kaj se dogaja? Stranke nenehno iščejo »Ljubljanski dnevnik« ali »Delavsko enotnost«; še posebej prvi list, ko prinašajo rešitve raznih ugank, pisma itd. Toda — nikjer na naši stavbi ne piše, da so tu uredništva in uprave, če pa že pridejo v preddverje in tavajo sem ter tja, odigravajo vratarji vlogo prometnika in jim kažejo pot. Zato predlagam, da vsaj v izločki pri vhodnih vratih uprava »Dnevnika« namesti oglasno desko oziroma obvestilo, na katerem bi pisalo, da je tu uredništvo in uprava in kdaj so uradne ure. Prav tako bi lahko pri vratarjevem okencu namestili nabiralnik za pisma oziroma rešitve raznih ugank in podobno (kot ima na primer »Delo«).

Rihard Gogala

ALI JE MOČ SPREMENITI URNIK NAŠEGA KOPALIŠČA

Mnogi izmed nas se poslužujemo kopalnice v našem podjetju. Kopalnica je odprta v poletnem in zimskem času od 13. do 16. ure. Kljub precejšnjemu številu prh pa v zimskem času kopalnica ne zmore v kratkem času, kolikor je pač odprta, zadovoljiti vseh kopalcev. S tem, da je odprta vse dni v tednu, se sicer razbremenijo, toda v drugi polovici tedna je kopalcev več. Posebno v petek in soboto. Zato bi bilo prav, če bi čas kopanja malo podaljšali v teh dveh dneh, in sicer od 13. do 18. ure zvečer. Mnogi kopalci ne pridejo na vrsto in v takem primeru bi lahko šli po delu domov na kosilo in se potem vrnili. Mislim, da je ta predlog lahko uresničljiv, s tem bi ustregli in zadovoljili veliko število članov našega kolektiva.

Razen tega pa se včasih zgodi, da že ob 15. uri zmanjka tople vode. In hočeš, nočeš se moraš kar sprijazniti z mlačno vodo.

Prav bi bilo, če bi to nevšečnost odpravili in v povezavi z mehanično delavnico zagotovili toplo vodo za ves čas kopanja.

Bruno Feher

NE POZABITE!

Najbrž ste že opazili, da smo pri vratarju tiskarne pritrtili pisemski nabiralnik. Namenjen je vašim dopisom. Vanj oddajte vse dopise za »Črno na belem«.

Torej, ne pozabite! Če želite kaj predlagati, povedati o čemer koli svoje mnenje, napišite pismo uredništvu »Črnega na belem« in ga oddajte v nabiralnik. Dopise lahko oddate tudi v sobi št. 68, IV. nadstropje upravne stavbe.

ČRNO na BELEM

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ČZP »LJUDSKA PRAVICA«

Izdaja delavski svet. — Tisk in klišiji tiskarne ČZP »Ljudska pravica«. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Danilo Domajnko

Med dvema številčkama...

Dne 19. oktobra sta obiskala naše podjetje predsednica in podpredsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšič in Franc Kimovec-Žiga. Oba predstavnika SZDL — ustanoviteljice našega podjetja — sta se v daljšem razgovoru s predstavniki samoupravnih organov, upravnega vodstva in političnih organizacij v podjetju seznanila z nekaterimi najvažnejšimi problemi v našem podjetju. Največ je bilo govora o razmerah v založništvu, zlasti o možnosti za hitrejšo izdajanje aktualne politične literature in za boljše razširjanje te literature ter tiska sploh

V preteklem mesecu se je sestal izdajateljski svet »Delavske enotnosti«, ki je obravnaval probleme te naše ekonomske enote

Nekateri člani našega kolektiva bodo letos silvestrovali v našem počitniškem domu v Izoli. Morda nam bo kdo opisal to silvestrovanje. — V naslednji številki bomo poročali o izidu referenduma, ki ga je priredil upravni odbor podjetja, in sicer, da bi kolektiv odločil, ali naj prodamo počitniški dom v Izoli, da bi izkupiček (ca. 60 milijonov dinarjev) investirali v stanovanjsko gradnjo, člani kolektiva pa bi odslej prejimali po 400 din za vsak dan rednega letnega dopusta.

Povečajmo obseg proizvodnje!

(Nadaljevanje s 1. strani)

zmogljivostih strojev nekoliko hitreje »pognati«, vsaj za nekaj odstotkov, in sicer le v primerih, kjer gre. Predvsem pa seveda: vse po pameti. Vem že vnaprej za odgovor. Nekako takle bo: Če hočete, da stroje uničimo, izvolite! Na to odgovarjam: Dejal sem že: Vse po pameti. Dodal pa bi še: Kolikor je to »čuvanje« stroja tehnično nepotrebno, za toliko zavirate zvečanje obsega proizvodnje ter poslovnega uspeha in akumuliranje sredstev za nabavo novega in sodobno konstruiranega stroja.

Aktualno

Če se sedaj zamislimo, ali smo v vseh teh štirih točkah do skrajnosti opravili svojo dolžnost, bomo najbrž ugotovili, da je le kje še kaka »rezerva« (da se sodobno izrazim). Naša naloga pa je zato, da sleherno tako »rezervo« skušamo najti in odpraviti. To nam narekuje možnost zvečanja obsega proizvodnje po končani rekonstrukciji in ne nazadnje: želja po večjem poslovnem uspehu in želja po večjem osebnem dohodku.

Končno še nekaj glede želje po dveh izmenah pri strojnem parku. Pravzaprav nam to ne sme biti neka daljna želja, marveč cilj, ki ga moramo čimprej doseči. V ta namen pa je potrebno:

1. dobiti primerno število naročil in
2. vzgojiti primerne kadre.

K prvemu bi omenil tole: Zvečanje izkoriščenosti naših strojev od dosedanjih 62,6 % na 100 %, pomeni zvečanje finančnega obsega proizvodnje od sedanjega za skoraj 700 milijonov, če le nekoliko upo-

V oddelku knjigotiska: tovarišica Julija Novak pri delu

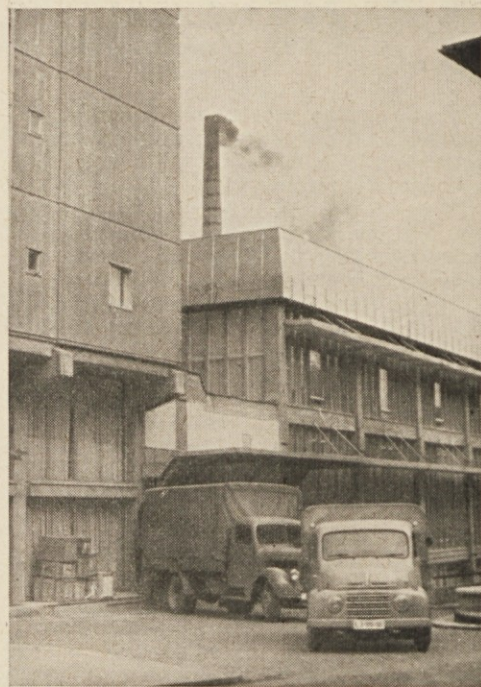
števamo še odpravo določenih rezerv, to je pomanjkljivosti v organizaciji dela. Seveda morajo biti pri tem iztrošeni stroji zamenjani, drugi pa najmanj v takem stanju, če ne v boljšem, kakor so danes. Druga stvar pa je v tem, da bo, če hočemo željo po dveh izmenah uresničiti čimprej, nujno treba primerno okrepiti tako komercialno kot tehnično službo obrata. Primeren koncept te organizacije je treba napraviti čimprej.

K drugi točki pa bi poudaril, da za ta cilj ne primanjkuje samo kadra za vse tri tiskovne tehnike, marveč bo treba ustrezno okrepiti tudi kader v vseh pripravljalnih oddelkih. Koliko in kakšne kadre bomo za to potrebovali, je seveda precej odvisno od strukture proizvodnje, za katero se bomo seveda morali tudi (vsaj načeloma) načrtno odločiti. Ta »dodatek« proizvodnje bo moral seveda bolj kot kdaj koli obsegati tiste skupine proizvodov, ki so našim strojnim in kadrovskim zmogljivostim najprimernejše.

Naj navedem še, da se mi zdi nemogoče, da bi ves potrebn kader za nakazano zvečanje proizvodnje dobili iz ljubljanske grafične industrijske šole, marveč da si ga bomo morali precej privzgojiti sami na potrebnih delovnih mestih. Tu pa nas čaka nova in velika naloga. Predvsem si seveda moramo biti na jasnem, da dosedanji način izučevanja ne more več ustrezati zahtevam današnjega razvoja industrije nasploh, pa tudi grafične. Ko si bodo vsi, ki odločajo o tem, soglasni, bo kaj kmalu mogoče sestaviti in uvesti vse potrebno. Tega sicer ni malo. Ugotoviti bo treba najprej potrebna delovna mesta, ki jih ne bomo mogli zasesti z absolventi industrijske šole, za ta mesta napraviti potrebno nomenklaturo in določiti, kaj mora kandidat tehnično in teoretično obvladati, koliko naj traja doba izobraževanja za to ali ono delovno mesto, kdo bo kandidate izobraževal, koliko bo honorirano posamezno tako delovno mesto in koliko inštruktorji, ne nazadnje pa: treba bo izločiti iz čistega dohodka nekaj dodatnih sredstev za izobraževanje teh kadrov, saj se bodo ta sredstva obrestovala z večjim doseženim čistim dohodkom ob tako zvečanem celotnem dohodku.

Skratka: Treba bo napraviti popoln načrt, ki bo vsestransko ustrezal in ga pričeti čimprej uresničevati.

M. Blejlec

Kar je res, je res: rekonstrukcija je prinesla številne prednosti. Tudi od zunaj je to moč videti

Kaj pa naše ekonomske enote?

Precej časa je že minilo, odkar je bil obrat tiskarna organizacijsko in obračunsko razdeljen na ekonomske enote. Pričakovati bi bilo zato, da so te ekonomske enote postale že čvrste, dobro organizirane enote, ki lahko s svojimi sveti in zbori ekonomskih enot krepko posegajo v gospodarjenje obrata tiskarne. Tako bi bilo pričakovati, toda v resnici ni tako.

Medtem ko je bilo po upravni liniji delo v zvezi z ekonomskimi enotami opravljeno dokaj popolno, razen morda režijske enote, ki je preobširna in bi jo bilo treba reorganizirati, ni bilo s politične strani za te ekonomske enote storjeno skoraj ničesar. Naše ekonomske enote so s svojimi sveti, kjer so jih že izvolili, pravi neogljenčki, ki ne vedo, ne kaj so njihove pravice in kaj njihove dolžnosti. Upravni odbor sindikalne podružnice, ki bi moral imeti prav tu najhvaležnejše polje za svoje ideološko vzgojno delo, spi nevzdravno spanje in je omejil svoje delo le na stanovanja, počitniški dom in podpore. Videti je, da ga organizacija ekonomskih enot sploh ne zanima. Če je to pravilno ali ne, naj presodi vsak sam, posebno še tisti, ki poznajo stanje v ekonomskih enotah.

Ekonomska enota praktično zaživi okoli 15. v mesecu, ko so sporočeni rezultati, izraženi v vrednosti točk za pretekli mesec. To življenje pa se ne pokaže v analiziranju uspehov ali neuspehov v preteklem mesecu, marveč v »prvi fazi« samo v ugotovitvi, koliko je pretekli mesec vredna točka. Če je ta visoka, nad povprečjem, je zadeva nekako v redu do prihodnjega 15., če pa je vrednost točke nizka, takrat pa ekonomska enota zaživi drugače. Toda to življenje ni v analiziranju rezultatov in delu preteklega meseca, temveč se omeji na osebne izraze nezadovoljstva in kritiziranja. Nehote se moramo vprašati, kje so za vse to vzroki? Ali je res kriva premajhna preciznost v zajemanju stroškov, v izračunu ali celo nepravilnost samega sistema delitve osebnega dohodka? Ne, tu ni krivde. Krivda je drugje. Ne bom sicer trdil, da je sistem delitve osebnega dohodka najboljši in da se ne da še izpopolniti. Ne, da se še. Vendar kot sem že rekel: krivda ni v sistemu! Krivda, in sicer glavna je v tem, da se

člani ekonomskih enot in njih svetov premalo zanimajo za sistem in način obračuna in da se premalo zavedajo (hote ali ne-hote), kaj in kako vplivajo posamezni momenti na vrednost točke in kaj je treba storiti, da bo uspeh boljši. Glavna krivda je v neinformiranosti, v nevednosti članov kolektiva, za to pa so krivi tako sami člani ekonomskih enot in kolektiva sploh, vse organizacije pa tudi vodstvo obrata. Šele ko bo vsak posamezni član kolektiva do zadnjih podrobnosti poznal, kako vpliva njegovo delo na obračun, bo avtomatično odpadlo seganje po represalijah proti samemu sebi, uspehi pa bodo boljši in zadovoljstvo večje. Konec leta smo. Pred nami so velike naloge. Sprejetje plana in skrb za njegovo realizacijo, sprejem predračuna poslovnih stroškov stroškovnih mest za ta plan, razprava o porabi ustvarjene amortizacije v skladu z investicijskim programom, postavitve meril za razdelitev sredstev za osebne dohodke med člane ekonomskih enot ter še številne druge, ki spadajo v pristojnost ekonomskih enot. Skrajni čas je, da bodo ekonomske enote in njih sveti poučeni o svojih pravicah in dolžnostih in da začno živeti drugačno, to je konstruktivno življenje.

Božo Sintič

V naši meternici je precej živahno, ali ne?

Ob zaključku tričetrtletja

Če na kratko pregledamo rezultate našega podjetja ob periodičnem obračunu za tretje četrtletje, ugotovimo, da smo tudi to obdobje uspešno zaključili.

V prvih devetih mesecih smo ustvarili 2146 milijonov celotnega dohodka in s tem realizirali 71,8 % letnega plana. Lanski rezultat za isto obdobje smo izboljšali za 581 milijonov ali za 37 %. Dinamični plan podjetja je bil konec septembra dosežen s 109 %.

Čisti dohodek, ki je ostal po kritju poslovnih stroškov, prispevka od dohodka in prispevka na izredni dohodek, je znašal 422 milijonov, to je 86,7 % letnega plana, kar pomeni, da je rezultat nekoliko boljši, kot smo predvidevali ob sestavljanju družbenega plana. Lanski čisti dohodek smo povečali za 42 %.

Za osebne dohodeke smo v tem času porabili 375 milijonov, t. j. 88,7 % čistega dohodka; ostanek bo konec leta razporejen

v sklade podjetja in obveznosti, ki so s tem v zvezi. Od lanskega leta so se osebni dohodki dvignili za 38,6 %, kar je skladno z doseženimi ekonomskimi in produktivnimi rezultati.

Povprečni neto osebni dohodek na zaposlenega znaša 35.336 mesečno; v lanskem letu pa je bil 26.258 din.

S sredstvi, porabljenimi za osebne dohodeke, nismo porušili razmerja delitve čistega dohodka med sklade in osebne dohodeke, predvidenega s pravilnikom o delitvi čistega dohodka.

Splošni finančni položaj se v podjetju v zadnjem času ni spremenil. Zaloge surovin in trgovskega blaga sicer ne naraščajo nad normalnim stanjem, v zvezi s tem pa nam še vedno primanjkuje likvidnih sredstev. Terjatve do kupcev se dvigajo kljub intenzivnemu terjanju in drugim ukrepom, ki se jih poslužujemo.

V. P.

Tiskarna

Na 15. zasedanju je delavski svet tiskarne razpravljal predvsem o poslovnem uspehu ob periodičnem obračunu za tretje četrtletje 1961.

Čeprav so vsi člani delavskega sveta dobili celotno poročilo, bi kljub temu, da bi seznanil vse člane kolektiva, navedel nekatere najvažnejše podatke, vsaj v indeksnih razmerjih v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta.

Plan proizvodnje je bil presežen količinsko za 3 %, vrednostno za 17 %. Plan je bil presežen v vseh skupinah proizvodov razen pri časopisih in revijah količinsko (manjka do plana 1 %) in pri črkovnem materialu (manjka količinsko 9 %, vrednostno 2 %). V primerjavi z lanskim letom pa je bila proizvodnja presežena količinsko za 12 %, vrednostno za 33 %.

Če primerjamo doseženi dohodek z lanskim rezultatom, lahko ugotovimo sledeče

povečanje: celotni dohodek za 33 %, dohodek za 54 %, čisti dohodek za 66 %, ostanek čistega dohodka za 51 %, osebni dohodek za 33 %, skladi in obveznosti za 195 %.

Iz ostalih indikatorjev uspeha bi navedel sledeče podatke:

Proizvodnost: preseganje delovnih normativov se je povečalo za 35 %, za proizvedeno tona je bilo stvarno potrebnih 8 % ur manj.

Ekonomičnost poslovanja: ob 2 % večjem kadru smo dosegli 30 % večjo vrednost proizvodnje na zaposlenega, pri čemer je dohodek na zaposlenega večji za 50 %, čisti dohodek pa za 49 %. V celotnem dohodku so poslovni stroški nižji za 16 %, lastna cena pa za 7 %.

Rentabilnost poslovanja: posamezni pokazatelji rentabilnosti so se izboljšali takole: skupne akumulacije 36 %, vloženi sredstev 39 %, prometa 40 %.

Če pogledamo koeficient obračanja obratnih sredstev, ugotovimo, da se je malenkostno povečal od 2,56 na 2,57. Skupaj so bila potrebna 32 % večja sredstva, prav toliko pa je zvečan celotni dohodek. Največ so se povečali kupci (indeks 157).

Glede na priporočilo v poročilu, da bi se še bolj razširila proizvodnja knjig in brošur, se je razvila obširnejša razprava. Ugotovljeno je bilo, da trenutno stanje ne kaže takšne perspektive, ker je dotok rokopisov šibek, kar je predvsem posledica, da je bila poostrena kreditna politika, da še niso sprejeti programi založb in da smo bili prisiljeni tožiti nekatere naročnike. Zato je delavski svet sprejel sklep, do vodstvo tiskarne stopi v osebni stik z založbami, predvsem pa z našo t. j. Cankarjevo založbo.

Delavski svet je nadalje ugotovil, da so se sicer zaloge materiala in nedovršena proizvodnja povečale v manjšem odstotku kot proizvodnja, toda ker moramo do konca leta vrniti nekatere namenske kredite, je bil sprejet sklep: Potrebna obratna sredstva naj se znižajo na nivo, kot ga da naslednji izračun: enomesečna nedovršena proizvodnja in kupci ter tromesečna zaloga surovin in drugega materiala.

Delavski svet je poročilo sprejel in ugotovil, da smo letošnjih devet mesecev uspešno zaključili s pozivom, da je treba izkoristiti vse možnosti, da bi celotni uspeh v zadnjem kvartalu še izboljšali.

Delavska enotnost

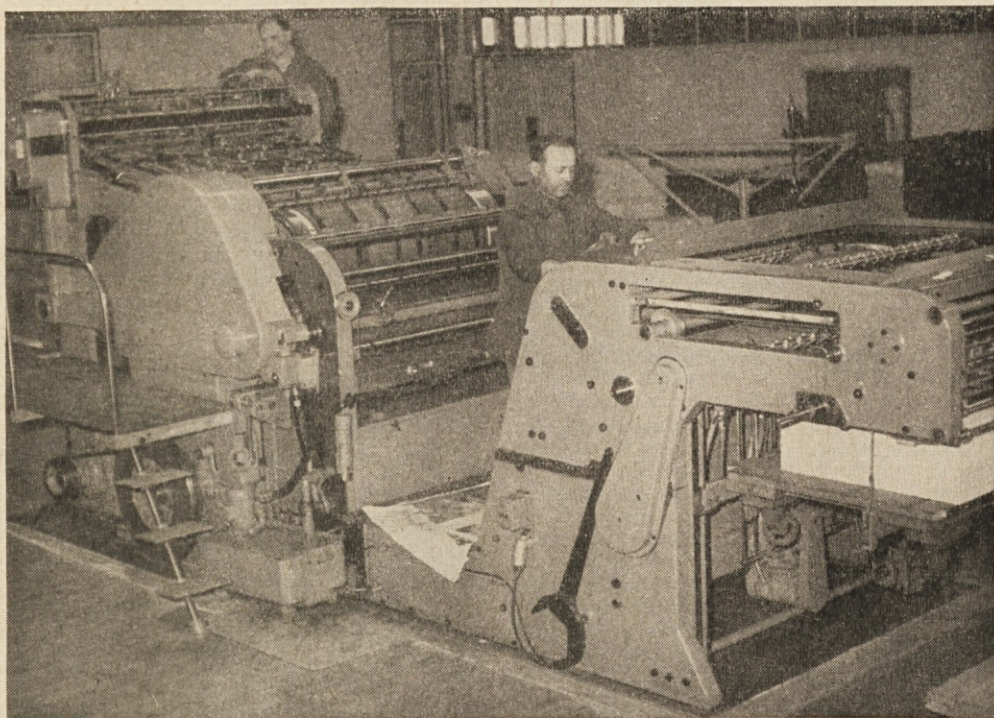
Za to razdobje je bil postavljen plan, da bo Delavska enotnost izšla v 38 številkih, povprečno na 20,3 straneh, s povprečno naklado 22.386 izvodov ali skupno 820.020 izvodov. Realizacija je bila: 38 številkih, obseg 16,9 strani, povprečna naklada 22.119 izvodov ali 814.650 izvodov. Plan ni bil dosežen v povprečju za 267 izvodov ali v celoti za 6630 izvodov. Obseg lista pa smo zmanjšali za 4,6 strani.

Pomožni material, storitve in razni stroški so nasproti planiranim večji za 1.879.218 din. Zvišanje teh postavk je: pisarniški material, povečanje vseh poštnih tarif za 25 %, kilometrina in stroški reklame in propagande.

Tudi osebni izdatki so se povečali za ca. 870.000 din in to v glavnem 820.000 provizija za nove naročnike, katerih je bilo na novo pridobljenih 6755, ustavljenih pa 3952. Povečali so se avtorski honorarji in to v glavnem zaradi objavljanja prispevkov v Almanahu. Osebni dohodki so se nasproti planiranim zmanjšali za 41.000 dinarjev.

Skupni stroški znašajo 38.752 tisoč, to je 75,2 % sredstev predvidenih z družbenim planom za leto 1961 in 4 % več, kot je dinamični plan za 9 mesecev.

Celotni dohodek je nasproti planu za 895.844 din manjši. Ker je bil prvotni plan oglasov povečan za 6.000.000, ta ni bil dosežen za 5.137.885 din. Da plan oglasov ni bil dosežen, je vzrok v tem, da podjetja v zadnjih štirih mesecih niso sodelovala v Almanahu v tolikšni meri, kot smo to predvidevali pri naknadnem postavljanju družbenega plana. Vendar dosedanje izkušnje kažejo, da so podjetja po prvih objavah v Almanahu mnogo bolj pristopna in da se bo po predvidevanju uprave (če se bodo podjetja tako odzivala k sodelovanju, kot so se v zadnjem mesecu), ta primanjkljaj oglasov lahko nadoknadil v mesecu novembru in decembru. V tem primeru se bo primanjkljaj od 7.500.000 din zmanjšal na 2.500.000, ki bo pokrit z večjo realizacijo, kot je bila planirana za tovarniški

Letos poleti smo dobili (seveda kupili!) nov bakrotiskarski stroj, ki ima večjo zmogljivost kot oba stara stroja, ki smo ju imeli doslej. Na sliki sta strojnik Slavko Kelhar in pomožni delavec Rudolf Lavriša pri pripravi

tisk. Dohodki naročnine so manjši za 1 milijon 4000 din. Vzrok temu — nedosežen plan števila prodanih izvodov (6630).

Celotni dohodek je 38,857 tisoč, kar je le 67,3 % letnega plana in 0,3 % manj, kot predvideva dinamični plan.

Tudi Delavska enotnost je prejela iz razlike planskih instrumentov v tiskarni več sredstev, kot je bilo predvideno.

Ljubljanski dnevnik

LD je bil ob polletju v precej ugodnem finančnem položaju, v tretjem četrtletju se je ta položaj poslabšal, deloma zaradi dodatnega povečanja stroškov PTT uslug itd., deloma pa zato, ker je LD začel jeseni veliko akcijo za povečanje naklade. Uvedel je pokrajinske izdaje (Gorenjski dnevnik, Zasavski dnevnik, Primorsko-dolenjska stran, Ljubljanska stran), povečal hkrati s povišanjem mesečne naročnine obseg za skupno tedensko 16 strani in začel veliko reklamno akcijo. Kljub temu da vsi ti povišani stroški deloma že prinašajo tudi višje dohodke (povišana mesečna naročnina), je pa denar, vložen v te akcije, v bistvu dolgoročna investicija, ki se bo obrestovala šele v prihodnjih letih.

Skupni dohodki znašajo ob tretjem četrtletju 146,467 tisoč, kar je 72,1 % letnega plana, dočim je bil dinamični plan dosežen s 100,3 %. Skupni stroški so 119,540 tisoč, to je 74,8 % letnega plana. Stroški so naraščali hitreje kot dohodki, kar je predvsem posledica intenzivne reklamne akcije LD.

Iz razlike v planskih instrumentih tiskarne je LD doslej prejel 20,561 tisoč, to je 90,2 % sredstev, predvidenih z družbenim planom. Družbeni instrumenti bodo v zadnjem četrtletju relativno nekoliko narastli zaradi dovršitve novih investicij.

Osebnih dohodkov znašajo 47,707 tisoč, to je 73,5 % sredstev, predvidenih z družbenim planom.

Primanjkljaj LD ob tretjem četrtletju je 3,595 tisoč, kar je nekaj več, kot predvideva družbeni plan za leto 1961, vendar le dobro polovico primanjkljaja, predvidenega z dinamičnim planom za 9 mesecev.

Kritičen pregled prvih izvodov! Ali je rotacijski strojnik Lojze Hartman zadovoljen — s tiskom ali urednikovim izborom (kdo ve, kaj premišluje)?

V oddelku ekspedita: Viktor Cedilnik, Andrej Vramovič, Justi Borišek in Slavko Fajon

Založba

Realizacija za 9 mesecev je v primerjavi z dinamičnim planom prekoračena za 5,1 %, v primerjavi z lanskim letom je povečana za 373,636 tisoč, kar znaša 46,7 %. Povečan promet gre delno na račun novo prevzetih zunanjih poslovalnic, delno na razširjeno papirniško dejavnost v vseh naših poslovalnicah, posamezni oddelki in poslovalnice pa so promet tudi sicer povečali.

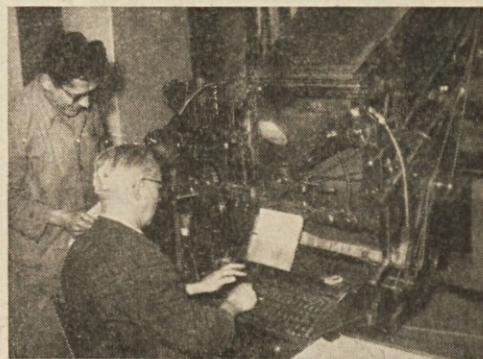
Pri poslovalnicah Kopitarjeva, Wolfova, Šiška, Vič in Moste gre za resnično prekoračenje prometa; v poslovalnicah Šoštanj in Trbovlje se promet v primerjavi z lanskim letom prikazuje tako kot v novo organiziranih papirniških oddelkih poslovalnic v Nebotičniku in na Miklošičevi. Res velik porast prometa je v oddelku koledarji in v knjižnem oddelku publicistike, kjer je letos izšla publikacija »Vajino skupno življenje« in se fakturirala v višjem znesku, kot je bilo to s planom predvideno. Velik porast prometa izkazuje v primerjavi z lanskim letom tudi papirniški oddelek, in sicer v absolutnem znesku 123 milijonov.

Posebno prizadevnost je opaziti v uvoznem oddelku, saj je promet tu povečan za 29 %, kljub temu da prejeta kvota deviz ni povišana; povečanje gre na račun francoske in angleške pomoči, kar je nadvse zadovoljivo. Pri izvozu je potrebno upoštevati, da je letos obračun izvoznih koeficientov drugačen kot preteklo leto, in pa izpad prometa v prvih treh mesecih, ker niso bili znani novi uvozno-izvojni predpisi.

Stroški so po planu predvideni na 164 milijonov 168.000, doseženi 125.708.669 ali 76 %, torej dejansko odstopajo le za 1 %. Stroški za to razdobje so bili v preteklem letu 84.588.962 in so letos povečani za 48 %. Če upoštevamo porast realizacije za 46,7 %, to povečanje ni tako zaskrbljujoče, in gre v glavnem za povečanje stroškov na račun novih poslovalnic in novih oddelkov, kot je to povedano pri realizaciji.

Po stanju 30. IX. 1961 znašajo zaloge trgovskega blaga 460,910 tisoč, ob istem

času je bilo v preteklem letu zalog le za 381.837 tisoč, porast zalog je 120,7 %.

Najbrž spet ni bil »čist« rokopis, ali zakaj ta posvet v strojni stavnici. Na sliki: meter Jože Resnik in strojni stavec Rudolf Gratzar

Povprečne zaloge so znašale letos 422 milijonov 512.600, faktor obračanja smo dosegli 3,7 in ga izboljšali v primerjavi z lani za 0,7, ker je bil faktor za to obdobje lani 3. Celoletni lanski faktor je bil 3,57.

Zboljšani faktor obračanja je dosežen predvsem v grošističnem skladišču, manj pa v poslovalnicah. V poslovalnicah je na splošno tendenca povečanja zalog.

Čisti dohodek založbe za 9 mesecev je 108,451 tisoč, t. j. 86,6 % sredstev po družbenem planu za leto 1961 in 51,9 več kot ob lanskem tretjem četrtletju.

Osebnih dohodki naraščajo hitreje, kot je bilo predvideno z družbenim planom za leto 1961, to pa iz razloga, ker niso bila planirana sredstva za tuje honorarce, ki znašajo za 9 mesecev 1,096 tisoč. Od lanskega leta je osebni dohodek povečan za 49,5 %, na kar je vplivala tudi razširitev dejavnosti. Učinek za devet mesecev bo založba obračunala, skladno s pravilnikom o delitvi čistega dohodka.

Nerazporejenih sredstev, ki so predvidena za sklade in druge obveznosti, je ostalo še 21,589 tisoč. Z obračunom učinka bo ta rezultat nekoliko spremenjen.

Samoupravljanje, odnosi in pravilniki

(Odgovor na pismo, ki ga je prejelo naše uredništvo)

Od takrat, ko je delavski svet prevzel v upravljanje in izkoriščanje družbeno proizvodna sredstva, je šlo skozi delavsko samoupravljanje znatno število neposrednih proizvajalcev našega kolektiva. Samo po združitvi tiskarne, časopisnega obrata in Cankarjeve založbe, to je od leta 1956 do danes, je bilo v delavskih svetih približno 150 članov. Le-ti so imeli v času svoje mandatne dobe priložnost spoznati, da gospodarstvo in gospodarjenje nista lahki stvari, predvsem pa, da upravljanje večjih gospodarskih organizacij z mnogovrstnim delovnim procesom zahteva tudi nekaj ekonomskega znanja. Zato so družbeno-politične organizacije stalno naglaševale potrebo po izobraževanju in dvigu nivoja članov organov samoupravljanja in s prirejanjem seminarjev, ki so obravnavali določena gospodarska vprašanja s teoretične in praktične plati, tudi nekaj storile, da se je delavsko samoupravljanje v tolikšni meri razvilo. Treba pa je takoj ugotoviti, da je bilo to vse premalo, da bi se najširši krog članov kolektiva seznanil s problematiko gospodarjenja in s tem seveda tudi s pravicami in dolžnostmi, ki jih delavsko samoupravljanje nosi s seboj.

Da bi delavsko samoupravljanje dobilo svojo poglobljeno vsebino in v polni meri doseglo svoj cilj ter da bi bili res vsi člani kolektiva soudeleženi v problematiki samoupravljanja, pa samo en delavski svet ni zadostoval. Ugotovilo se je namreč, da je problematika našega podjetja za veliko večino članov kolektiva prezamotana in da je treba te celote razčleniti na njihove organske sestavne dele, ki jih danes imenujemo obrati. Že s tem je postala problematika članom delavskih svetov veliko bližja in jasnejša in s tem je tudi vsakovrstna iniciativa neposrednih proizvajalcev veliko bolj konkretna in koristnejša.

Smotrna organizacija proizvodnega procesa celotnega podjetja bo le takrat do-

segla najvišjo možno stopnjo, če bo vsak član delovnega kolektiva na svojem delovnem mestu dal od sebe največ, kar zmore, in to ne samo v smislu fizičnega napora, ampak predvsem, da bo znal razumno angažirati razumske sposobnosti. In pri tem mislim, da bomo morali nekatere obrate še deliti na ekonomske enote.

Teh nekaj splošnih misli je bilo potrebno, da se bomo lažje ozrli na delo samoupravnih organov. Prepričana sem, da smo člani le-teh vzdrževali premalo stikov s člani kolektiva, premalo smo skrbeli, da bi že vnaprej zvedeli za mnenja posameznih članov kolektiva, kaj mislijo o stvareh, o katerih bomo odločali in sklepali na zasedanjih delavskih svetov. Prav v smeri informiranosti kolektiva smo premalo storili, čeprav smo na zasedanjih o tem pogosto govorili. Pa tudi posamezni člani kolektiva ali posamezni oddelki niso klicali članov delavskih svetov in od njih zahtevali razna pojasnila. Lahko ugotovimo, obe plati sta stike zanemarjali. Na to stalno pojasnjevanje članom delovnega kolektiva pa so pozabile tudi družbene organizacije v podjetju. Zaradi premajhne informiranosti ni nič čudno, če je uredništvo »Črna na belem« dobilo pismo, v katerem neki član kolektiva med drugim

»Ne vem, če v našem podjetju še vedno velja stari tarifni pravilnik, ali pa je že izdelan in potrjen novi pravilnik o razdeljevanju osebnih dohodkov. Iz bežnih razgovorov s tovariši iz različnih oddelkov pa razumem predvsem to, da le malo vemo o najrazličnejših odnosih na relaciji tiskarna-založba-časopisi in uprava. Vprašanja v zvezi z nagrajevanjem so seveda v ospredju. Kolikor vem, edinole uslužbenci uprave podjetja, ker imajo fiksne plače, natančno vedo, koliko bodo zaslužili. Novinarji smo si prav tako na jasnem, da je zaslužek odvisen od našega dela, merila za nagrajevanje dobro poznamo in si vsebino kuverte z mesečno nagrado vsaj v glavnem lahko sami izračunamo. Podobno menda velja za uslužbence založbe. Nasprotno pa tovariši iz tiskarne povedo, da z njihovim nagrajevanjem nekaj ni v redu. Dogodi se, da več delajo, pa manj zaslužijo. S to razliko, pravijo, podjetje pokriva manjkajoče osebne dohodke v tistih enotah, ki zaradi takšnih ali drugačnih razlogov v določenem obračunskem razdobju niso dosegle polnih »plač«.

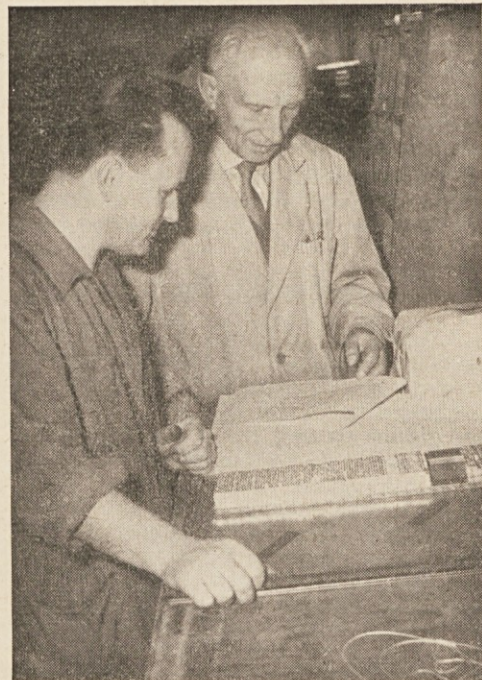
POGLEJMO, KAKO JE S TEMI STVARMİ?

Pravilnik o delitvi čistega dohodka so že sprejeli delavski sveti posameznih obratov, sprejel in potrdil pa ga je tudi centralni delavski svet. Bržkone smo bili med prvimi podjetji, ki smo omenjeni pravilnik sprejeli. Poglejmo torej, kakšna je delitev čistega dohodka v podjetju in po posameznih obratih?

OBVESTILO

Člani našega kolektiva imajo tudi letos abonma pri Mestnem gledališču, in sicer premierski in red E. Abonmajske karte smo razdelili kolektivu in jih ob predstavih dobite pri grupnih poverjenikih

CO sindikata

Tovariš Franc Pantar, oddelkovodja ročne stavnice, in meter Srečko Mrak se posvetujeta ob stolpeh »Črna na belem«

Po pravilniku in v skladu z družbenim planom za leto 1961 je delitev čistega dohodka naslednja:

1. v celotnem podjetju
90,3 % za osebne dohodke,
9,7 % na sklade podjetja in družb. obveznosti,
2. v tiskarni
76 % za osebne dohodke,
24 % za sklade in druge obveznosti,
3. v založbi
77 % za osebne dohodke,
23 % za sklade in druge obveznosti,
4. v časopisnem obratu
7 % za druge obveznosti,
ostanek pa za osebne dohodke.

Ko obrati zadostijo planskim obveznostim po pravilniku in če le-ti ustvarijo presežek čistega dohodka, odvajajo od presežka še 40 % za skupne obveznosti celotnega podjetja, 60 % sredstev pa obrati samostojno delijo na osebne dohodke in sklade. Seveda, po pravilnikih, ki jih pripravi vsak obrat za sebe. To velja za tiskarno in založbo, medtem ko časopisni obrat lahko od celotnih sredstev, če zmanjša predvideno izgubo, porabi 80 % za osebne dohodke, 20 % pa za interne sklade. V pravilniku je nadalje določeno razmerje delitve presežkov tudi za upravo podjetja, ki lahko porabi od presežka čistega dohodka za osebne dohodke 60 %, za centralne sklade pa 40 %.

Merila za delitev čistega dohodka na sklade in osebne dohodke pa bo lahko delavski svet spremenil ob vsakoletnem sprejemanju družbenega plana.

PRAVILNIK O DELITVI OSEBNIH DOHODKOV

ODS in vsi obratni delavski sveti so tudi sprejeli nomenklaturu delovnih mest in vrednost točke, posamezni obrati pa za nekatere enote tudi pravilnike o delitvi sredstev za osebne dohodke. Tekstualni del pravilnika o delitvi osebnih dohodkov pa smo člani samoupravnih organov že dobili v osnutku in o njih pravkar razpravljamo. Pravilniki so razobešeni in bi bilo prav, da bi v posameznih oddelkih o njih razpravljali in morebitne pripombe sporočili članom delavskih svetov. Kakšna so merila za delitev osebnih dohodkov v posameznih obratih, na tem mestu ne bi go-

Še enkrat »Črna na belem«, da je spet dotiskano »Črna na belem« in živa priča vlagalka Milka Zitnik. Nestrpno smo pričakovali prvo stevilko, nič manj pa drugo, ki jo imate v rokah. Zdaj potrebujemo gradivo za tretjo. Zato — pošljite prispevke!

V KNJIGOVESNICI

Na sliki: Danica Meden in Joža Vesel

vorili. Pojasnila bi le-to, da praviloma v podjetju nima nihče »fiksne« plače, ker so delovna mesta točkovana. Vrednost točke pa se glede na poslovni uspeh oz. neuspeh spreminja. Seveda pa se osebni dohodki kompleksno obračunavajo v založbi, upravi in za nekatere člane v časopisnem obratu na vsake tri mesece, medtem ko v tiskarni obračunajo osebne dohodke kompleksno vsak mesec sproti. Ker pa je doslej podjetje dobro gospodarilo, so člani delovnega kolektiva s tako imenovanimi »fiksni plačami« po obračunu dobili izplačano razliko na vrednost točke.

ODNOSI MED OBRATI

V pismu je postavljeno vprašanje: »Odnosi tiskarna — založba — časopisi — uprava?« Na kratko. Vsak obrat ima svoje knjigovodstvo in svoj obračun, kakor je razvidno že iz pravilnika o delitvi čistega dohodka. Usluge, ki si jih delajo obrati med seboj, se obračunavajo po enakih cenah, kakor jih zaračunavajo zunanjim kupcem oz. naročnikom. Stroške uprave pa krijejo obrati po številu zaposlenih, po zasedenih prostorih in po posebnih stroških, ki jih ima uprava s posameznimi obrati. Stroške uprave sprejema in potrjuje centralni delavski svet skupaj z letnim družbenim planom.

Skratka, odnosi med obrati so zelo jasni in čisti, in so popolnoma odveč govorice, ki jih navaja pisec: »Da podjetje pokriva manjkajoče osebne dohodke v tistih enotah, ki zaradi takšnih ali drugačnih razlogov v določenem obračunskem obdobju niso dosegle polnih plač.«

OLAJŠAVE ČASOPISNO ZALOŽNIŠKIM PODJETJEM

Mislim, da je prav, da se pogovorimo še o tem, kako časopisni obrat krije izgubo, ki jo ima pri izdajanju svojih listov. Časopisno založniškim podjetjem je družba dala določene olajšave glede na to, ker tisk ne more imeti ekonomskih cen, in glede na to, da bi se grafična industrija modernizirala. Takemu podjetju, kot je naše, ni treba odvajati družbi: 15% prispevka od dohodka federaciji in proračunskega prispevka iz osebne dohodka republiki, okraju in občini. To so olajšave, ki smo jih v našem primeru doslej porabili za

investicije, v bodoče pa jih bomo rabili za obnovo strojnega parka in odplačevanje anuitet. Časopis pa dobi družbene instrumente, ki jih dobimo z razliko v obrestni meri pri kreditih in obrestih od poslovnega sklada. Časopisno založniška podjetja plačujejo družbi le en procent obresti, razliko pa vplačujejo časopisom za pokrivanje izgube. (Razlika pri poslovnem skladu je 5%, pri kreditih pa od 1—4%.)

Iz vsega tega sledi, da med obrati nihče nikomur ne daje, niti nihče ne krije izgube enega ali drugega obrata. Centralni delavski svet je nedavno tega razpravljal o izgubi, ki jo po planu predvideva časopisni obrat in ki je najbrž ne bo mogel pokriti z instrumenti. Sklenil je, naj se glede kritja in izgube obe redakciji pogovorita s svojima ustanoviteljema ali pa gospodarita tako, da izgube ne bo. Podjetje izgube ne bo krilo!

SPREGOVORE NAJ SVETI PROIZVAJALCEV

V pismu uredništvu »Črna na belem« je ugotovljeno, »da tovariši v tiskarni povedo, da z njihovim nagrajevanjem nekaj ni v redu. Dogodi se, da delajo več pa manj zaslužijo«. To je res nenavadno. V določenih obdobjih pa možno, ker je izplačevanje osebnih dohodkov vezano tudi na finančno realizacijo. Kaže, da bi bilo zelo koristno o tem temeljito pogovoriti se z upravo tiskarne in obratnim delavskim svetom.

V nekaterih oddelkih tiskarne smo šli v samoupravljanju že korak dalje in volili svete proizvajalcev. Ali nismo s tem postali upravljavci prav vsi? Kjer svetov proizvajalcev še nismo izvolili, bi to storili čimprej, kajti dobro bomo upravljali le takrat, kadar bomo gmotno zainteresirani, to je, da bomo sami delili dohodek, ki ga ustvarjamo. S pravilniki o delitvi čistega dohodka nam je to zagotovljeno.

TRIBUNA DELOVNEGA KOLEKTIVA

Vsi pričakujemo, da bo časopis »Črna na belem« postal tribuna delovnega kolektiva in da bomo člani kolektiva za boljše in polnejšo vsebino časopisa tudi kaj prispevali.

O informiranosti kolektiva pa še to. Doslej je bila navada, da je uprava podjetja pripravila družbene plane, analize poslovnega uspeha ob periodičnih obračunih v 150 ciklostiranih izvodih. Ta material prejemajo člani samoupravnih organov še pred zasedanji. Če bi se člani kolektiva zanimali za gospodarsko problematiko podjetja, bi te materiale prav gotovo dobili na vpogled. Izvodov je namreč toliko, da ga dobi vsak četrti član kolektiva. Prav v takem številu so razmnožili tudi pravilnik o delitvi čistega dohodka, nomenklaturu delovnih mest v tiskarni, založbi, časopisnem obratu, upravi in vse pravilnike o delitvi osebnih dohodkov. Če vse to v bodoče ne bo zadostovalo, se bomo morali o tem pogovoriti, kaj storiti, da bo vsak član delovnega kolektiva informiran o uspehih oz. neuspehih gospodarjenja in o vseh sklepih delavskih svetov. Bržkone bi kazalo, da bi takrat, kadar bodo delavski sveti pred velikimi odločitvami, v podjetju razpisali referendum in s tem omogočili sodno sodenje slehernemu članu kolektiva.

Vera Penca

DOBRO JE, DA VESTE

Delavski svet je imenoval uredniški odbor »Črna na belem«, ki ga sestavljajo: Vinko Blatnik, Maks Brumen, Ela Dobnikar, Danilo Domajnko, Janko Duh, Vera Penca, Djuro Šmieberger, Rudi Vahen in Sergej Vošnjak.

SODELOVANJE V OKVIRU PODJETJA

Uspeh sleherne ekonomske enote je pomemben prispevek uspehu vsega podjetja. Zato smo — in moramo biti — vsi zainteresirani za to, da odpravimo vse tisto, kar morda slabi naš skupni uspeh. Sicer pa — odveč je vsak uvod, saj lahko povem naravnost, na kaj mislim.

V mesecu oktobru je bilo v Ljubljani republiško posvetovanje o problemih delitve dohodka. Dnevni listi so objavili krajše izvalčke referatov in razprav, zato je uredništvo »Delavske enotnosti« sklenilo objaviti vse gradivo s tega posvetovanja v svoji prilogi »Pogovori 61«. »Pogovorov« natisnemo ob takih priložnostih še nekaj tisoč izvodov več kot »Delavske enotnosti«, ker zaradi pomembnosti in aktualnosti vsebine navadno dobimo precej posebnih naročil.

Menda iz istega razloga — se je tudi uredništvo »Vprašanj naših dni«, štirinajst dnevnika, ki ga izdajamo v naši hiši, odločilo ponatisniti isto gradivo. Tako »Vprašanja naših dni« kakor tudi »Delavska enotnost« s prilogo sta izšla isti dan z istim gradivom, z razliko — kot so jo ugotovili grafičarji — da so bili Pogovori natisnjeni na 14 cicerov, kot rečeno, isto gradivo v Vprašanjih, pa na 13 cicerov!

»Vprašanja naših dni« so že dobila svoje mesto, saj se je izkazalo, da so izpolnila vrzel v našem časopisnem izdajateljstvu. Vendar se vsiljuje vprašanje: ali ne bi mogla uredništva v isti hiši, pri istem podjetju, sodelovati druga z drugim, da se opisani primeri ne bi ponavljali?

Ne gre le za vsebino listov. Mislim tudi na gospodarski moment. V istem času bi lahko stavni stroji postavili drugo gradivo in v istem času bi ga lahko že objavili. Konec koncev pa se lahko vprašamo, ali je res potrebno, da v isti hiši v dveh listih objavljamo isto gradivo?

Danilo Domajnko

Ali poznate tovarišice v oddelku adreme: Mimi Janežič, Slavko Kravcar in Pavlo Anžič?

Morda bo kaj tudi za nas koristno

Ob obisku mednarodnega sejma knjig v Milanu sva si s tov. Šmichergerjem ogledala tudi najmodernejšo tiskarno v Italiji, tiskarno založbe MONDADORI v Veroni. Težko bi bilo to tiskarno primerjati z našo, saj je v njej zaposlenih 1800 delavcev, tiska pa predvsem knjige in revije. Kljub temu pa so njihove izkušnje zanimive tudi za nas.

Tiskarna je nova in obratuje šele leto in pol. Sama gradnja, razporeditev strojev, nabava opreme in podobno se je razvijalo na osnovi temeljitega predhodnega proučevanja. Proučevanju dela in materiala posvečajo posebno pozornost. Tiskarna ima raziskovalni oddelek, ki proučuje tehnologijo in organizacijo dela. Tehnična pisarna zaposluje okoli 100 ljudi. Posebno skrb posvečajo planiranju proizvodnje, zato lahko v tehnični pisarni vsak trenutek povedo, v kakšnem stanju je kakšna knjiga ali publikacija, kdaj bo stiskana in kdaj bo šla v prodajo in podobno. Tisk običajne črno-bele knjige v normalnem obsegu traja približno 6 tednov, posebno aktualno knjigo, na kateri ima založba svoj poseben interes, pa *stiskajo in zvežejo v enem tednu*.

Na bakrorotacijah tiskajo vrsto teden-skih in mesečnih publikacij. Od njih sta pri nas najbolj znani *tednik »Epoca«* in *modni list »Grazia«*. Tudi te stvari se tiskajo dokaj hitro. Za *Epoco* mora biti n. pr. zadnji material oddan samo 6 ur prej, preden gre revija v prodajo.

To je pač nekaj najbolj skromnih dejstev. Takšnih rezultatov pač pri nas še ne bomo mogli tako kmalu dosegati, čeprav si želimo ravno možnosti za čim hitrejšo izhajanje. Vendar pa so za nas vsekakor zanimivi principi, ki v tiskarni Mondadori omogočajo tako hitro tiskanje knjig in publikacij.

Prvi princip je ta, *da prihajajo v tiskarno dokončni in čisti rokopisi*. Avtorske korekture za gradivo, ki se že tiska, lahko dovoli le generalni direktor založniške hiše, ki pa, kot so nam povedali, te pravice še ni uporabil. Tiskarna mora skrbeti, da so vse tiskarske korekture stoddostno opravljene in zato ni več potrebna naknadna revizija redakcije.

Drugi princip je *temeljita predpriprava za tiskanje*. Tako za knjigotisk kot za bakrorotacijo imajo posebne stroje, na katerih napravijo vse predpriprave in to za vse formate. Čeprav imajo stroje za knjigotisk z dvema višinama, imajo stroj za predpripravo narejen tako, da lahko na njem priprejajo stavek za obe višini. Ko zapusti stavek stroj za predpripravo, morajo v naj-

krajšem času začeti s tiskanjem, da jim menjava stavka vzame le minimalno potrebno količino časa. Za 4 bakrorotacije, ki jih imajo v tiskarni in ki imajo različne formate, so nabavili posebno bakrorotacijo samo za predpripravo. Ta rotacija je bila najdražja od vseh bakrorotacij, ker je prirejena za vse formate. Ob tem samo to: prepričani smo lahko, da so zasebni lastniki tiskarne videli ekonomsko utemeljenost v takšnih izdatkih za predpripravo in da je niso forsirali iz nekih nedognanih razmišljanj. Prav ta predpriprava pa je tudi pogoj za naslednji princip — *maksimalno izkoriščanje strojev, pravilno izkoriščanje kadrov in izpolnjevanje rokov pri tiskanju*. Prav predpriprava omogoča polno izkoriščanje vseh tiskarskih strojev za tiskanje. K predpripravi so dali tudi najboljše strokovnjake. Pravijo, da bi bilo neekonomsko dati k vsakemu stroju tako usposobljene ljudi, kot so potrebni za predpripravo. Ob tako kvalitetni predpripravi tudi pri strojih ni potrebno tako veliko število kadrov. V oddelku velikih knjigotiskarskih strojev je upravljal en strojnik tri stroje in ena vlagalka ali vlagalec-kontrolor skrbi za dva stroja.

Delo se razvija v treh izmenah. V nočnem času delajo kot vlagalci-kontrolorji samo moški. Tehnična pisarna pa dela v deljenem delovnem času dopoldne in popoldne.

Vezava knjig je dokaj avtomatizirana in na tekočem traku v uporabo sodobnih lepil. Le ob izjemnih primerih, ko gre za kakšno izredno publikacijo, prevlada pri vezavi mojstrova roka. Knjigoveški mojster, ki se nam je pohvalil z lepo vezanim almanahom, izdarim ob 100-letnici Italije (takih vezav imamo pri nas kar precej), nam je dejal, da ob takih redkih delih sicer uživajo, vendar ne sme biti tak luksuz prepogost, ker mora tudi knjigoveško delo iti v korak s splošnim razvojem industrijske proizvodnje.

Tak celoten sistem organizacije dela pa seveda omogoča, da se knjige in publikacije stiskajo v točno določenem času in da se za vsako knjigo lahko točno pove, kateri dan se bo pojavila v prodaji. Seveda zahteva tako delo sinhronizacijo vseh delovnih faz, in to od istočasnega pripravljanja papirja, stavljenja, tiskanja, vezave in podobno, da ne pride do nobenega zastoja.

To je samo nekaj vtisov. Zdi se mi pa, da so ravno ti najznačilnejši za opazovalca z našimi izkušnjami in željami in da lahko služijo za razmišljanje v našem kolektivu, predvsem v tiskarni in založbi.

S. Vošnjak

Ostra spodbuda za dobro gospodarjenje

Te dni bomo tudi v ekonomski enoti »Ljubljanski dnevnik« skleпали o pravilniku o delitvi čistega dohodka in o dopolnitvi oziroma uvodnih določbah pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov v posameznih oddelkih.

V »Ljubljanskem dnevniku« imamo sedaj 5 pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov, in sicer posebej za novinarje ter za člane delovnega kolektiva v oddelku za ekonomsko propagando, adremo, naročninski oddelek in ekspedit, medtem ko za manjše število uslužbencev, katerih učinka ni moč neposredno meriti, obračunavamo osebni dohodek po točkah po nomenklaturi delovnih mest. Kot kaže, bode z novim letom prešli na nagrajevanje po učinku še tovariši, ki delajo v prodajnem oddelku. Tako bodo neposredno stimulirani za kar najbolj uspešno organiziranje prodajne mreže in za pridobivanje novih naročnikov.

Glede na nove dodatne stroške v zvezi s predvidenim izdajanjem nedeljske številke »Ljubljanskega dnevnika« bo naša ekonomska enota najbrž tudi še prihodnje leto na tesnem s sredstvi za osebne dohodke. Zato pravilnik o delitvi čistega dohodka za prihodnje leto določa, da naj gre le 28 % morebitnega presega čistega dohodka preko vsote osebnih dohodkov po pravilnikih v interne sklade, 80 % pa za osebne dohodke. Teh 80 % naj bi delili v skladu z uvodnimi določili pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov.

Za ta uvodna določila je najbolj značilno, da predvidevajo različne deleže vseh upravičencev. Kolikor večji vpliv ima kdo na uspešnost gospodarjenja, toliko večji delež morebitnega presežka naj bi mu pripadal. Če pa bi ne bilo dovolj razpoložljivih sredstev niti za 100-odstotno izplačilo osebnih dohodkov po pravilnikih oziroma po nomenklaturi delovnih mest, naj bi enak kriterij veljal tudi za pokritje primanjkljaja. Po osnutku naj bi zato vse člane delovnega kolektiva razdelili na štiri kategorije. Tisti, ki bi bili razporejeni v prvo kategorijo (ki imajo najmanjšo možnost neposrednega vpliva na uspešnost gospodarjenja), bi lahko plačali mesečno največ 1 %, prejeli pa 10 % dodatka na svoj osebni dohodek, tisti v četrti kategoriji pa bi po potrebi plačali ali prejeli največ do 25 % svojega rednega osebnega dohodka.

Z osnutkom pravilnika je tudi predvidena omejitev najvišjih osebnih dohodkov, in sicer z določilom, da je lahko razmerje med najnižjim in najvišjim osebnim dohodkom v enoti 1 : 5, pri čemer se upošteva polletno povprečje. Rudi Vahen

O strokovnem izobraževanju

Minuli mesec je bilo v Ljubljani prvo plenarno zasedanje Republiškega odbora sindikata delavcev tiska in papirja, na katerem so razpravljali o polletnih obračunih in decentralizaciji v podjetjih ter o strokovnem izobraževanju papirničarjev in grafičarjev.

Do sprejetja resolucije o izobraževanju strokovnih kadrov so le posamezne gospodarske organizacije upoštevale in v praksi uveljavljale spoznanja, da je za uspešno delo v proizvodnji potrebna poleg sodobnih proizvodnih sredstev tudi visoko razvita delovna sposobnost delavca. Po resoluciji se je zanimanje za razvoj strokovnih kadrov močno povečalo. Iz dneva v dan se vedno več gospodarskih organizacij loteva organiziranja dejavnosti za sodobnejše usposabljanje strokovnih kadrov.

Te gospodarske organizacije so že pričele z ustanavljanjem in razvijanjem raz-

ličnih služb, med njimi tudi kadrovskih, in različnih izobraževalnih centrov. V skladu s sedanjem, pa tudi s perspektivnim razvojem ugotavljajo, koliko in kakšne kadre bodo potrebovali, ter na osnovi tega organizirajo najrazličnejše oblike usposabljanja ljudi na delovnem mestu. Vedno tesneje sodelujejo z ustreznimi izobraževalnimi ustanovami ter s svojimi konkretnimi predlogi in potrebami vplivajo na organizacijo in vsebino njihovega dela.

Doslej smo ob razpravah o vzgoji mislili predvsem na vzgojo mladine, ki se iz leta v leto bolj usmerja v strokovne poklice. Hkrati pa smo ugotovili, da pri tem ne smemo pozabljati na že zaposlene delavce, pri katerih se je v zadnjem času prav tako povečal interes za strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje na delovnem mestu. To dokazujejo tudi številni zaposleni, slušatelji na najrazličnejših oddelkih izobraževalnih ustanov, saj se je njihovo število v letošnjem letu povečalo kar

za 60 % glede na minulo leto. Vse to terja izpopolnjeno redno šolanje v dosedanjih vajenskih in industrijskih šolah, šolah s praktičnim poukom, srednjih strokovnih šolah, pa tudi na področju višjega in visokega šolstva. Povsod namreč stremijo za tem, da s prilagajanjem sistema vzgoje potrebam posameznih gospodarskih organizacij in strok dvigajo kvaliteto teoretičnega izobraževanja ter usposobijo človeka za poklic. Reševanje teh problemov danes ni več samo naloga in dolžnost vzgojnih ustanov, temveč so zanje prav tako odgovorne vse gospodarske organizacije, zbornice, združenja in društva, pa tudi oblastni organi, ki lahko to široko in zahtevno akcijo v marsičem podprejo.

O tem že nekaj časa razpravljajo tudi na naših najvišjih oblastnih organih, o tem so na svojih sejah v mesecu maju, septembru in novembru razpravljali tudi predstavniki Ljudske skupščine LRS, o tem razpravljajo sindikalni organi in tudi Re-

Kaj je z našo mladino?

Kakor vsako leto je tudi letos napočil čas za redno letno konferenco mladinske organizacije v našem podjetju. Udeležba sama, glede na število članov mladinske organizacije, je komaj presegla polovico. Že to dokazuje, da se člani tako množične organizacije, kot je mladinska, ne brigajo dovolj za svoje **dolžnosti in pravice**.

Na konferenci pa so se bistveno lotili vseh problemov mladincev in mladink v našem podjetju.

Najbolj pereč problem, ki se ne poraja samo v mladinski organizaciji, ampak tudi v drugih organizacijah, je, kako doseči, da bi se čim večje število članov udeleževalo sestankov, sej itd. Dejstvo je, da se danes del mladine **oglas**i na takih sestankih ali konferencah samo, če spodaj na vabilu piše: »Po konferenci bo ples!« To se pravi, da del mladincev ne pride na sestanke zaradi tega, ker jim to veleva njihova dolžnost, ampak zaradi tega, ker piše na vabilu, da bo ples.

Spričo tega je nemogoče, da bi delo mladinske organizacije bilo takšno, kot bi moralo biti, čeprav se nekateri branijo s tem, češ, zakaj smo pa potem volili odbor in zakaj ga imamo! To je že res, da so odbor izvolili zato, da bo dajal pobude in vodil to **skupno delo** celotne organizacije, ampak v odboru je samo devet članov. Ti pa ne morejo iti do vsakega posebej in prositi, naj pride na sestanek. Tudi oni so zaposleni v podjetju in niso samo ljudje z nazivi, kot so predsednik, sekretar in podobno. Mislim, da ne bi bil čudež, če bi se enkrat zbralo na sestanku kakih sto mladincev, saj jih je v našem podjetju čez stc dvajset. In to je kar precej velika številka in prav pri nas bi moralo iti, kakor po olju že zaradi tako velikega števila članov same organizacije. Mislim, da se sedaj ne bo mogel nihče izgovarjati, da ni vedel, da bo konferenca. Sedaj imajo vsi oddelki stročnike, po katerih bomo objavljali sporočila. Da ne bo kljub temu opravičil: »Nisem slišal, ker stroj premočno ropota,« bomo še pošiljali pismena sporočila in po možnosti še osebno obvestili tiste »gluhe Tomaže«. Sedaj je pa že skrajni čas, da prične mladinska organizacija delati resneje. In to je odvisno samo od vseh članov — mladincev in mladink.

Mladina pri nas je zainteresirana za marsikaj. Pri nas imajo ti interesi zelo različne oblike, recimo za predavanja, športna tekmovanja in podobno.

Marsikaterga bi zanimalo, če bi priredili predavanje o načinu nagrajevanja

vajencev in sistemu delitve osebnih dohodkov. O tem bi lahko predaval član iz našega podjetja, ki je razgledan v tem področju. Mislim, da bi s tem marsikdo zvedel kaj novega in mogoče dobil tudi pojasnilo v zvezi z njegovo nagrado ali osebnim dohodkom.

Kar se tiče političnih predavanj, bi se lahko tudi naši mladinci bolj zanimali zanje.

Športna tekmovanja bi lahko prirejali z drugimi tiskarnami ali pa oddelki drug z drugim. In tako bi sestavili ekipo, ki bi se pomerila z neko drugo tiskarno v Ljubljani. Lahko bi organizirali tudi nekakšno tekmovanje mladincev vseh tiskarn v Ljubljani.

Za šahovske mislece bi lahko organizirali nekakšen šahovski turnirček. Zanimanja je dovolj. Le to je tisto, da nobeden noče sodelovati bolj konkretno.

Za razvedrilo je tudi veliko možnosti. Delavski klub je pričel prirejati klubske večere. Tu je vsakomur na voljo šah, karate, namizni tenis ali televizija. Toda pri teh je bolj malo mladine.

V kratkem se bodo pričeli tudi plesni večeri za vso mladino. Torej takih možnosti, kot jih ima mladina v našem podjetju, jih nima vsepovsod. Vendar pa jih ne znamo izkoristiti!

SMERNICE ZA BODOČE DELO

Ker mladinska organizacija še nima popolnoma določenega programa za bodoče delo, je sekretariat sestavil začasen plan dela. Program, če naj bo vsebinsko in smiselno dobro sestavljen, je treba dalj časa sestavljati, izpopolnjevati in obnavljati posamezne točke, ker bo le tako delo organizacije res kvalitetno. Tak program bo dokončno sestavljen v začetku januarja.

Začasni plan naj bi obsegal več predavanj, hkrati pa naj bi obiskovala mladina »Solo za življenje«. Ta predlog je bil na mladinskem sestanku soglasno sprejet. Predavanja naj bi potekala razdeljeno, in sicer v dveh grupah.

Prva grupa, ki bi zajela mladino od 15. do 18. leta;

1. Podoba mladostne dobe.
2. Kaj morata vedeti fant in dekle o sebi?
3. Mladostnik v družini in družbi.
4. Od spočetja do poroda.
5. Značaj in njegovo oblikovanje.
6. Odnosi med fantom in dekletom in prva ljubezen.
7. Lepo vedenje.
8. Vi vprašujete — mi odgovarjamo.

Druga grupa za mladino nad 18 let:

1. Mladostnik sredi življenja in dela.
2. Kaj morata vedeti fant in dekle o sebi?

3. Od spočetja do poroda.
4. Rodi naj se le zaželen otrok.
5. Družina in zakon v socialistični družbi.
6. Pogoji srečnega družinskega življenja.
7. Otroci in družina.
8. Izbira zakonskega tovariša.
9. Kako si bova uredila svoj dom?
10. Vi vprašujete — mi odgovarjamo.

Ker še vsi mladinci ne vedo, kdo je v novo izvoljenem mladinskem odboru, obveščamo, da je predsednik odbora Mirtič Dušan, sekretar Sladič Ana, blagajnik Jakolič Marija, ostali odborniki pa so: Hočvar Ana, Legvart Jože, Šušteršič Peter, Vrhovec Franc, Šimic Marica in Šinkar Bojan. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Boh Meta, Mirtič Sašo in Majda Brejc.

Mladinke, mladinci, objavljajte svoje predloge, probleme in podobno v glasilu »Črno na belem«!

I. B.

M. D.

Smoter »Ljubljanskega dnevnika«

Izhajati brez izgube

»Ljubljanski dnevnik« posluje zaradi razmeroma nizke naklade še vedno z izgubo. To izgubo krijemo s subvencijami od zunaj (Okrajni ljudski odbor in Okrajni odbor Socialistične zveze) in z denarjem, ki ostane v podjetju »Ljudska pravica« od družbenih dajatev zato, ker je časopisno podjetje.

Številčne primerjave kažejo, da ima Dnevnik z ozirom na svoje območje razširjenosti za 20 do 40 odstotkov nižje naklade v primerjavi z zagrebškim »Večernim listom«, beograjskimi »Večernimi novostmi«, mariborskim »Večerom« in drugimi listi te vrste. Naše tržišče torej še ni do konca zasičeno. Triletni perspektivni plan naše ekonomske enote pa na drugi strani kaže, da je moč ob nakladah med 35.000 in 40.000 poslovati brez izgube.

Splošna smer razvoja jugoslovskega gospodarstva je taka, da smemo pričakovati vsako leto manj podpora ali od zunaj ali pa v obliki olajšav pri dajatvah družbi. Zato so zdaj vsi napor Dnevnikovega kolektiva usmerjeni v to:

doseči v čimkrajši dobi povprečno naklado med 35.000 in 40.000 izvodov dnevno, se pravi, izhajati brez izgube.

Dnevnik je bil vse do letos »tenak in cenen časnik«. Letos smo šli v povečanje obsega (skoraj 20 strani dnevnega povprečja) in hkrati podražili mesečno naročnino od 400 na 490 dinarjev. Rezultati te podražitve so potrdili pravilnost zamisli, da je krog odjemalcev za »tenak in cenen« časnik vedno manjši in da ljudje rajši kupujejo »obširnejši, čeprav dražji časnik«, saj ob podražitvi število naročnikov ni padlo, medtem ko je ob drugih podobnih podražitvah izgubil časopis tudi do 30 odstotkov naročnikov. Nasprotno: naklada zadnje tedne vsak dan počasi, a vztrajno raste.

Poslednji korak na poti do »obširnejšega, čeprav dražjega« Dnevnika je uvedba nedeljske izdaje, ki jo pripravljamo za Novo leto 1962. Mnogi Dnevnikovi bralci namreč tožijo, da Dnevnik v nedeljo, ko imajo največ časa za branje, ni. In morebiti se bo marsikdo zdaj rajši naročil na Dnevnik prav zato, ker ga bo lahko dobil vsak dan.

Z vsem tem, hkrati pa z neprestanimi reklamnimi akcijami — sedanje jesensko žrebanje, še večje žrebanje spomladi 1962, druge stalne oblike propagande — je najbrž moč doseči v letu 1962 povprečno dnevno naklado 28.000 izvodov, v letu 1963 pa za tri ali štiri tisoč preseči naklado trideset tisočakov. Tako bi se torej Dnevnik leta 1963 približal nakladi, ko bo lahko izhajal brez subvencije, z drugimi besedami, postal rentabilen.

Seveda terja izpolnitev teh načrtov povečane napore vsega Dnevnikovega kolektiva, zlasti še novo osnovanega prodajnega oddelka, ki smo ga ustanovili prav zato, da bi načrtno in sistematično skrbel za dviganje naklade našega lista.

Hkrati pa je izpolnitev teh načrtov edina pot, ki Dnevnikovemu kolektivu ostane — kajti gotovo je, da družbena podpora nerentabilnim podjetjem naglo izumira in da je v nekaj letih ne moremo pričakovati več. Zatorej se ne moremo zanašati na nikakršno pomoč od drugod, ampak se moramo čimprej postaviti na lastne noge. Upamo lahko edino to, da bodo instrumenti, ki so za sedaj še takšni, da nam omogočajo pokrivanje izgube, ostali takšni vsaj še dobri dve leti — da nam bo s tem omogočen postopen prehod na rentabilno poslovanje.

Dnevnikov kolektiv ni majhen, pa tudi šibak ni. Ali smemo reči, da bo zmogel te napore, to težko nalogo? Mislim, da smemo.

Miloš Mikeln

publiški odbor sindikata delavcev tiska in papirja je na svojih minulih sejah povelil precejšnjo pozornost izobraževanju papirničarjev in grafičarjev. Vsi so si enotni v tem, naj bo vzgojno-izobraževalni sistem v bodoče v vsebinskem, pedagoškem in organizacijskem pomenu resničen izraz naših družbenih in gospodarskih sprememb in potreb. Slehernemu državljanu je torej treba omogočiti, da si pridobi ustrezno izobrazbo ter usposobljenost za opravljanje svojih poklicnih in družbenih nalog. Pri tem je treba izobraževalno delo stalno prilagajati razvoju naše družbene ureditve, proučevati njegove uspehe in pomanjkljivosti ter iskati najboljše metode izobraževanja. Izobraževanje strokovnih kadrov naj bo usmerjeno tako, da bomo vzgajali vsestransko izobraženega proizvajalca, ki bo hkrati sposoben prevzemati in uspešno opravljati tudi naloge upravljavca.

O dolgotrajnem tiskanju knjig

V prvi številki našega glasila je tovariš Šmicberger v članku »Založba in tiskarna« navedel nekaj primerov dolgotrajnega tiskanja knjig za Cankarjevo založbo. Podatki, ki so navedeni, so seveda točni in jim ne moremo oporekati. Prav tako pisec pove, da je treba iskati krivdo tako v založbi kakor v tiskarni. K seznamu knjig, ki so že dolgo v tisku, dodajam še dve: »Kapital« in »Zemlja in vesolje«. Prva je v različnih fazah korektur že več kot pol leta, druga pa roma iz tiskarne v založbo in nazaj že tudi od maja. Krivde seveda ne moremo pripisati založbi, ker so v ozadju različni vzroki. Verjetno se tudi založba ne bo prehudo jezila, če bomo ti dve knjigi po odobrenju za tisk še nekaj časa »medili«, saj niti ne vemo, v katerem času lahko planiramo tisk omenjenih knjig.

Iz tiskarne

Vzrokov, da pri nas potrebujemo pet ali več mesecev za tiskanje knjig, je več. V letošnjem letu je naša tiskarna dotiskala in vezala do konca oktobra 97 knjig in brošur, v novembru in decembru pa jih še mora dokončati 28. Obseg je bil dokaj različen, od 2 do 70 pol, v nakladi od 500 do 300.000 izvodov. V tem številu seveda niso zajete publikacije, ki so bile tiskane v ofsetnem tisku in v bakrotisku ter periodičen tisk. Vsebinska je bila po zahtevnosti stavka ali tiska v pretežni večini težka. Tako je bilo 11 matematičnih knjig, 3 knjige s kemičnimi formulami, 1 slovar, 10 knjig s težjo znanstveno vsebino ter barvnimi in enobarvnimi prilogami, 15 knjig z lažjo znanstveno vsebino in prilogami ter 15 knjig, ki so bile več ali manj ilustrirane. To je več kot polovica, za ostale pa tudi ne moremo reči, da so bili samo romani s povsem lahko vsebino. Razumljivo je, da je pri takšnem asortimentu organizacija dokaj težka zaradi različnega obsega dela v stavnicah, v tisku in v vezavi ter povzroči ozko grlo enkrat v enem, drugič v drugem oddelku. Zato tudi vsako nepopolno naročilo, ki pride v tiskarno, povzroča zastoje. Enkrat manjka oprema, drugič spremena beseda, potem tekst za zavihe ščitnega ovitka, originali za priloge in podobno. K temu prispevajo seveda veliko več tuje založbe, ka-

kor domača. Če se sedaj samo za nekaj knjig korektur pri naročniku prekomerno zavlečejo, potem to nujno povzroča sunkovito proizvodnjo v raznih oddelkih (enkrat preobilica dela, drugič pomanjkanje). Da se temu v nekaterih oddelkih izognemo, sprejemamo nekoliko več naročil in ustvarjamo določeno rezervo vsaj za tisk in vezavo, ker si dobre organizacije dela in višje storilnosti pri sunkoviti proizvodnji ne moremo predstavljati.

Razen v letošnjem letu na splošno knjige v tisku nimajo bistvenega zastoja, pač pa je čas od oddaje rokopisa do odobritve knjige za tisk predolg. To krivdo pa lahko delimo med tiskarno in založbo. Ne moremo zanikati, da je stavljenje, opravljanje domače korekture in ostalih korektur predolgetrajno, tega nam ne očitajo samo založbe, temveč nam to povzroča tudi določene neprilike v tisku in vezavi. V tem pogledu bo treba izvesti v tiskarni določene organizacijske spremembe. Tega pa seveda ne bo mogoče, če nam ne bodo pomagale založbe. Rokopis je treba oddati kompleten ali ga pa vsaj kompletirati še med stavljenjem in ne pozneje, ko stavimo že druge knjige. Seveda so zopet izjemni primeri, ko značaj dela zahteva drugače. Važno je, da so rokopisi dovršeni, vsa navodila točna in jasna, ker s tem odpadejo vsa vprašanja in zastoji v stavljenju, originali za priloge, opremo in ilustracije morajo biti pravočasno oddani, skratka, knjiga se mora tako po opremi, ilustracijah in stavku istočasno pripravljati za tisk.

V letošnjem letu je nastal precejšen zastoj knjig v tisku v mesecih od maja do konca avgusta in krivdo v glavnem pripisujejo tiskarni oziroma točneje rečeno tehničnemu vodstvu. Lani smo prevzeli v tisk za Državno založbo knjigo Ljubljana v ilegali, za založbo Bratstvo-jedinstvo knjigo Porodica Tibo in za Publicistično preduzeče »Jugoslavija« publikacijo Jugoslavija danas. Omenjena naročila se postala godna za tisk v času od januarja do pričetka junija. S knjigo Porodica Tibo ni bilo posebnih težav, zaradi izrednega obsega, večjega formata in delno dvobarvne tiska je zavzela dokajšen del proizvodnje v tisku. Ljubljana v ilegali se je v glavnem po krivdi redakcije pripravljala skoraj leto dni za tisk, nazadnje pa je bila tiskarna tista, ki je morala knjigo dokončati do proslave 20-letnice vstaje v Sloveniji, zavzela pa je v tisku tudi precejšen del kapacitet. Najslabše je bilo s publikacijo »Jugoslavija danas«. S tiskom smo pričeli v sredini januarja, za 1. maj je morala biti končana v italijanskem jeziku zaradi razstave dela v Torinu, do konca junija v srbohrvatskem jeziku zaradi 20-letnice vstaje v Srbiji, v angleškem jeziku pa do sredine avgusta zaradi konference izvenblokovskih držav v Beogradu. Verjetno bo kdo pripomnil, zakaj pa jemljemo takšna naročila. Če že izvzamemo politično važnost dveh naročil, nas je k temu vodilo tudi to, da so ta tri naročila zavzela v tisku več kapacitet kakor vse knjige za Cankarjevo založbo, ki jih tiskamo v letošnjem letu. Prav gotovo bi teh kapacitet ne mogli doseči s knjigami.

Mi vemo, da tudi v bodoče ne bo mogoče tiskati samo knjig. Če je že dovolj rokopisov, pa so stavnice in tudi knjigovoznica prešibke za takšno proizvodnjo. Zato bomo morali segati po zahtevnejših naročilih, saj imamo za to tudi sposoben strokovni kader, vprašanje je le, če bodo ta naročila po obsegu in terminih takšna, da bodo omogočala nemoteno tiskanje knjig, mi bomo za tem stremeli, če pa bomo uspeli, je kajpak veliko vprašanje.

Jože Paradiž

Knjižne novosti Cankarjeve založbe

LIRIKA UPORA (izdano v počastitev dvajsetletnice ljudske revolucije), miniaturna, izbral in uredil Mitja Mejak, ilustriral Vladimir Laskovič, 204 strani, format 7,5 × 10, vezana v pergamoid 600 din, v celo usnje 700 din.

Josip Broz Tito, BORBA ZA MIR IN MEDNARODNO SODELOVANJE, knjiga X, prevedla Mojca Močnikova, oprema Jakica Accetto, 549 strani, format 14 × 20, vezana v polplatno 1000 din.

Friedrich Engels, RAZVOJ SOCIALIZMA OD UTOPIJE DO ZNANOSTI, Mala knjižnica marksizma-leninizma, 68 strani, format 14 × 20, broširano 200 din.

Arnold Hauser, SOCIALNA ZGODOVINA UMETNOSTI IN LITERATURE, I, prevedla Helena Menaše, oprema Aleš Sarec, 477 strani, 112 slik, format 16 × 24, vezana v polplatno 2800 din, v celo platno 3200 din.

Avro Manhattan, VTIKAN IN XX. STOLETJE, prevedla Rapa Šuklje, oprema Tone Bitenc, zbirka Bios, 445 strani, format 14 × 20, vezana v polplatno 2000 din, v celo platno 2300 dinarjev, v polusnje 2600 din.

Pavel Nilin, BREZ USMLJENJA, prevedel Cene Kopčavar, oprema Branko Simčič, 260 strani, format 11,5 × 18,5, kartonirano 1200 din.

Mary Renault, KRALJ MORA UMRETI, prevedel Viktor Konjar, oprema Nadja Furlan, zbirka Nova ljudska knjižnica, 333 strani, format 14 × 20, vezana v polplatno 1600 din, v celo platno 1800 din.

J. W. Goethe, PESMI, miniaturna, uredil Fran Albreht, prevodi: Fran Albreht, Janko Glaser, Pavel Golia, Anton Sovrè, Dušan Ludvik, Lili Novy, Jože Udovič, Josip Vidmar, Božo Vodušek, Oton Zupančič; portret avtorja narisal Boris Batista; 275 strani, format 7,5 × 10, pergamoid 650 din, celo usnje 750 din.

Rabindranath Tagore, PTICE SELIVKE (izdano ob stoletnici rojstva), prevedel Alojz Gradnik, uvodna beseda in opombe Božidar Borko, oprema Tone Bitenc, portret avtorja narisal Božidar Jakac, zbirka Bela krizantema, 84 strani, format 12 × 18,5, vezana v celo platno 800 din.

Matej Bor, DALJAVE (izdano v počastitev dvajsetletnice ljudske revolucije), oprema Branko Simčič, izredna knjiga zbirke Sodobni roman, 415 strani, format 13 × 19,5, vezana v polplatno 1900 din, v celo platno 2200 din.

Jože Udovič, OGLEDALO SANJ, ilustriral in opremil France Mihelič, zbirka Bela krizantema, 160 strani, format 12 × 18,5, vezana v polplatno 1000 din, v celo platno 1200 din.

Enzo Bettiza, TRŽASKA PRIKAZEN, prevedel Silvester Škeri, oprema Grega Košak, zbirka Sodobni roman, 393 strani, format 13 × 19,5, vezana v polplatno 2200 din, v celo platno 2400 din, v polusnje 2600 din.

Lojz Kraigher, NA ROBU ZIVLJENJA, uredil in opombe napisal Stane Melihar, opremil Tone Bitenc, zbirka Bela krizantema, 244 strani, format 12 × 18,5, vezana v polplatno 1200 din, v celo platno 1400 din.

Metod Mikuž, PREGLED ZGODOVINE NOB V SLOVENIJI, II. knjiga, oprema Majda Dobravec, 414 strani, 20 strani slikovnih prilog, 2 kartografski skici, vezana v polplatno 1650 din, v celo platno 1950 din, v polusnje 2150 din.

Novo knjige Cankarjeve založbe. Knjižničarska pomočnica Jožica Koren urejuje izložbo

IZ SOBE ŠTEVILKE 10 POROČAJO: NARAŠČAJ STA DOBILA:

Jože Suhar — sina Aleša — 29. X. 1961.
Anton Smraje — hčerko — 14. XI. 1961

RODILE SO:

Anica Jazbinšek — hčerko — 21. X. 1961.
Lojzka Pleško — dvojčke: sina Valentina in hčerko Alenko — 20. X. 1961.

Vsem čestitamo in želimo veliko veselja z otroki!

POROČILA SE JE:

Milena Pibernik, poročena Keber.
Čestitamo!

IZ SOBE ŠTEVILKA 69 POROČAJO:

Milan Šparovec, fotoreporter »Delavske enotnosti«, je 29. XI. 1961 dobil hčerko Majo! K veselemu dogodku čestitamo družini!

IZ SOBE ŠTEVILKA 33 POROČAJO:

Naraščaj v družini:
Herman Završnik je dobil 3. XI. 1961 hčerko Sonjo.

Štefka Vertič je rodila 3. XII. 1961 hčerko.

Želimo zdrav razvoj potomkam!

Obratne nezgode so družbeni problem v kolektivu

Z rastjo našega podjetja postajajo problemi varnosti pri delu pereči. Obratne nezgode in poklicna obolenja ter obolenja nasploh ne vplivajo kvarno samo na neposredno žrtev, marveč imajo negativen ekonomski odraz tudi na uspeh kolektiva ter gospodarstva kot celote.

Varnostna tehnika si s precejšnjo težavo utira pot v kolektivu. V našem podjetju smo s to rečjo začeli nekako pred štirimi leti z ustanovitvijo komisije za higiensko-tehnično zaščito za tiskarno. Ta komisija pa ne more imeti operativne funkcije, marveč je njena vloga predvsem vzgojna in svetovalna: da dviga pri članih kolektiva čut za varnost pri delu in da vpliva na vodstvo podjetja, da se služba varnosti pri delu izvaja po sodobnih načelih.

Ugotovljeno je, da znajo ljudje v kolektivu ceniti dobre delovne pogoje na delovnem mestu. Le od zadovoljnih ljudi lahko pričakujemo in tudi dosežemo višjo storilnost dela. Delavci brez dvoma raje delajo v čistih in zdravih delovnih prostorih. Nered, nečistost, ropot, prah in slab zrak prav gotovo niso zaželeni na delovnih mestih.

Vzroke nesreč v našem kolektivu smo našli na raznih faktorjih. Največkrat je bil vzrok nezgode osebni faktor: pomanjkanje sposobnosti, kršenje delovne discipline, fizične in psihične napake, boleznii, utrujenost, slabi odnosi, skrbi in spori itd.

Človek je na delovnem mestu občutljiv mehanizem, ki ga moramo upoštevati pri organizaciji proizvodnega procesa in varnega dela.

Dokazano je, da so nesreče pri delu in poklicne bolezni pogostokrat rezultat neurejenih pogojev dela.

Ali v našem kolektivu res ni možnosti, da bi se stanje nesreč in obolenj pri delu popravilo v korist posameznikov in družbe? Še posebej glede na rekonstrukcijo podjetja!

Dejstvo je, da nam nesreče pri delu in obolenja v zvezi z delom povzročajo veliko gospodarsko škodo.

V letu 1958 smo imeli 24 nezgod, v letu 1959 21, v letu 1960 17, v letu 1961 za 9 mesecev 16 nezgod.

Pogostnost nesreč (samo obratne) na 100 zaposlenih:

V letu 1958 6,9 %, v letu 1959 5,8 %, v letu 1960 4 %, v letu 1961 za 9 mesecev 5,5 %.

Število nezgod na poti na delo in z dela, ki se smatrajo kot nezgode pri delu:

V letu 1958 4 hujšega in lažjega značaja, v letu 1959 6, v letu 1960 4, v letu 1961 za 9 mesecev 11 hujšega in lažjega značaja.

Izredno se je povečalo število nezgod na poti na delo in z dela, kar je vzrok izredno povečanega prometa po naših cestah.

Število izgubljenih dni samo zaradi obratnih nezgod:

Leta 1958 557 delovnih dni, leta 1959 546, leta 1960 362, leta 1961 za 9 mesecev 157 delovnih dni.

Število izgubljenih dni zaradi nezgod na poti na delo in z dela:

Leta 1960 za 9 mesecev 35 delovnih dni, leta 1961 za 9 mesecev 103 delovne dni.

Skupna izguba delovnih dni zaradi obolenj in nezgod pri delu:

Leta 1958 — 4638 del. dni — 4,3 %, leta 1959 — 4864 del. dni — 4,3 %, leta 1960 — 5010 del. dni — 3,8 %, leta 1961 za 9 mesecev 4406 del. dni — 4,3 %.

Izguba bruto dohodka zaradi nezgod in obolenj:

Leta 1958 — 29.926.000 din, leta 1959 — 31.265.000 din, leta 1960 — 34.095.000 din, leta 1961 za 9 mesecev 38.257.298 din.

V gornjih podatkih niso vračunani stroški, ki nastanejo pri zdravljenju, zdravlila itd.

Vprašanja zdravstvene in delovne zaščite niso samo materialne narave, temveč tudi politične, torej v veliki meri dejanje človekove zavesti.

Skrb za povečanje produktivnosti dela ljudi na noben način ne smemo ločevati od ukrepov, ki naj zagotovijo varno delo in zdravje naših ljudi v podjetju. Nikoli ne smemo imeti pred očmi samo številke proizvodnje, ampak tudi človeka, ki proizvaja.

Produktivnost dela tudi pada ob slabih higienskih pogojih dela.

Poleg navedenega vplivajo na produktivnost tudi odnosi med ljudmi, o katerih bom govoril v eni prihodnjih številčk našega glasila.

Stane Glavač

K članku o priučevanju v klišarni: Tovarš Jože Privšek, inštruktor vajencev, priučuje k zahtevnejšemu delu tudi tovariša Jožeta Kraljiča in Ivana Denšo

Ekonomska enota klišarne in vzgoja kadrov

V prvi številki našega lista je bil priobčen članek, v katerem je pisec spregovoril o vprašanju vzgoje in priučitve kadrov v naši stroki. Ker je to vprašanje pereče v vseh ekonomskih enotah, bom razložil, kako se je EE klišarne lotila tega problema. Kljub precejšnjemu številu vajencev, ki so se po osvoboditvi izučili v naši stroki s triletno učno dobo po programu grafične šole, nimamo dovolj kadrov. Povpraševanje po naših izdelkih zaradi vsesplošnega gospodarskega razvoja v naši državi je narekovalo potrebo po novih klišarnah in s tem v zvezi še povečalo stisko v kadrih. Iz teh razlogov smo se tudi mi odločili, da uvedemo hitrejši način izučevanja oziroma priučevanja za posamezna delovna mesta, kjer je to možno. Omeniti moram takoj v začetku, da je priučevanje po tako imenovanem načinu »po fazah« v naši stroki neizvedljivo. To pa zato, ker nimamo industrijskega načina proizvodnje in mora jedkar izjedkati klišee v vseh fazah sam. t. j. na obrtniški način. Ni se nam pa zdelo potrebno, da kandidat, ki se priučuje, obvlada izdelavo več vrst klišeejev, ampak samo črtnega in raster 25. Učni program za priučitev izdelave manj zahtevnega črtnega klišeeja naj bi trajal 6 mesecev, za raster klišee pa nadaljnjih 6 mesecev. Na ta način pridobimo v obdobju enega leta priučena delavca za izdelavo teh dveh vrst klišeejev. Smatramo pa, da bi bila tem priučenim delavcem potrebna še kakšna teoretična predavanja, da bi se seznanili z materiali, s katerimi delajo. To teoretično znanje bi jim koristilo pri nadaljnji izobrazbi in jim omogočilo pridobiti zadostno znanje za opravljanje strokovnega izpita za kvalificiranega delavca. V EE priučujemo 4 tovariše, ki so pokazali v prvem letu priučevanja dober uspeh. S priučitvijo omenjenih tovarišev smo omogočili, da se lahko mlajši kvalificirani delavci izpopolnjujejo za visoko kvalificirana dela.

Kot smo že omenili, nam dosedanji uspeh priučevanja narekuje, da nadaljujemo s tem načinom hitrejšega pridobivanja kadrov glede na potrebe EE.

M. Brumen

V minulem mesecu smo se za vedno poslovili z dolgoletnim članom našega kolektiva — tovarišem Janezom Dirjecem.

Tovariš Janez Dirjec je bil rojen 31. maja 1910 v Gorici. V Gorici se je izučil leta 1928 za knjigoveza. Leta 1931 je prišel v Ljubljano. Tu ga je zatekla vojna in mobilizacija. Bil je v ujetništvu od leta 1941 do septembra 1945.

Po osvoboditvi oziroma po vrnitvi domov si je ustvaril lastni dom in se zaposlil v Ljudski pravici v oktobru 1945. Bil je dober strokovnjak, ki je znal posredovati svoje znanje mlajšim. Izvolili smo ga tudi za člana delavskega sveta in upravnega odbora, kjer je vselej bil dejaven. Zaupano mu nalogo, izučevanje novih knjigovskih kadrov in poučevanje mladih kvalificiranih delavcev, je vestno izpolnjeval. Le-tem pa ni nudi samo strokovnega napredka, temveč jih je vzgajal tudi v naprednem tovariškem duhu.

Tovariš Dirjec ni bil samo dober strokovnjak, bil je zelo dober tovariš in zato priljubljen v kolektivu tiskarne.

Tembolj je nenadna izguba dragega sodelavca prizadela ves kolektiv.

JANEZ DIRJEC

Varčevanje za letni oddih

Na sestanku sindikalnega izvršnega odbora je bilo večkrat govora o letnem oddihu delovnega človeka našega podjetja, naj si bo to v našem domu pri Izoli ali kje drugje. Letni oddih ni samo zabava ali ugodje, ampak je postal že nujnost za delovnega človeka. Okrepiti si mora zdravje in si nabrati novih moči, a za tak oddih pa mora imeti potrebna denarna sredstva.

V našem domu pri Izoli je znašal dnevni penzion za člana kolektiva 450 dinarjev, za otroke 250 din in za bližnje svojce 700 dinarjev, to je za zaposleno ženo ali moža. Kljub takim nizkim cenam pa v desetih dneh precej nanese, posebno pa še, če je to 3 ali veččlanska družina. Kako torej rešiti finančni problem? Da ne bi bilo treba, ko pride čas za oddih, pregloboko seči v žep?

Mislím, da to ni težko, če se zatečemo k varčevanju za letni oddih. Mestna hranilnica ljubljanska je lansko leto uvedla nov način varčevanja za letni oddih ali potovanja. Vsak posameznik, ki vlaga čez vse leto neko minimalno vsoto, se mu do meseca ali dne nastopa njegovega dopusta nabere že lep znesek. Hranilnica mu izda posebno hranilno knjižico, v katero vpisuje mesečne vloge. Glede ostalega tehničnega postopka pa velja Pravilnik o hranilni službi in Pravilnik o odobrenju osebnih posojil. Tukaj bi navedel samo dva člena pravilnika o namenskem varčevanju za letni oddih, ki ga je izdala hranilnica 14. novembra 1960 in je še sedaj v veljavi.

3. člen se glasi: Oseba, ki želi varčevati za letni oddih, mora najmanj šest mesecev vlagati na posebno knjižico določen znesek prihrankov, ki mu ga hranilnica obrestuje po 5%.

4. člen: Po šestih mesecih sme vlagatelj prosto razpolagati z vlogo. Hranilnica pa se obveže, da mu odobri kratkoročno posojilo do dvojnega zneska hranilne vloge, vendar največ do dvojnega zneska rednih mesečnih prejemkov vlagatelja. Na podlagi izjave delodajalca, da je vlagatelj kreditno sposoben, odobri hranilnica to posojilo po 6% za dobo 6 mesecev.

To se pravi, da hranilnica izda posojilo na hranilno vlogo brez porokov.

Vsekakor pa bi s tem uredili finančni problem, kar zadeva poletni oddih.

Bruno Feher

Zadnjič smo obljubili posnetek iz bifeja! Fotoreporter je zamudil priložnost, da bi ovekovečil »normalni« živžav, kajti navadno je v bifeju več gostov

Rezervirano za Delavski klub

Tokrat o klubu v miniaturni

Pa naj sem se mu še tako izmikal, nič ni zaleglo, urednik je vztrajal pri svojem, da napišem članek o našem klubu. Govoril sem mu, ga prepričeval, da bi bilo veliko bolj prav, ko bi o klubu pisal nekdo iz kolektiva, ki bi povedal, kaj pričakuje in česa si želi od Delavskega kluba, kar bi nedvomno lahko precej koristilo pri sestavljanju programa. On pa, trmast kot je, je vztrajal pri svojem: »Napiši članek o klubu.«

In hočeš, nočeš sem ga tudi napisal.

Ne o klubu nasploh, o njegovem programu, pa o težavah, s katerimi se srečuje, o vsem tem kdaj pozneje, pač pa o klubu

v ožjem smislu te besede. O tistem klubu, ki je odprt vsak ponedeljek, četrtek in soboto zvečer.

Klub je za zdaj že izrazilo družabnega značaja. Televizija, tarok, remi, šah in še nekatere druge družabne igre, navsezadnje tudi bife služijo predvsem razvedrilu. In čeprav smo klub odprli komajda pred dobrim mesecem, so se naša pričakovanja skoraj v celoti uresničila. Klub je namreč že dobil svoje stalne obiskovalce. Večina je seveda mladina — to smo nazadnje tudi lahko pričakovali — vendar so najbolj stalni gostje prav nekateri starejši tovariši našega kolektiva. In prepričani smo, da bo to število obiskovalcev sčasoma še naraslo ter da se bo v klubu začel postopoma vedno bolj uresničevati tudi drugi del njegovega namena, seznanjati med seboj člane našega podjetja, jih med seboj povezovati v trden kolektiv.

Zato sodimo v upravnem odboru Delavskega kluba, da bi naj klub tudi v prihodnje obdržal predvsem ta družabnozabavni značaj. Ob tem pa, takšni so vsaj naši načrti, naj bi postopno preraščal v nekoliko višjo in bolj organizirano obliko kulturnega in družabnozabavnega življenja. Na teh večerih naj bi se namreč sčasoma začeli pojavljati tudi posebni programi. Ali ne bi bilo na primer moč izvesti v okviru klubskega večera enkrat na mesec, da bi predstavniki samoupravnih organov, upravnega vodstva in predstavniki družbeno-političnih organizacij v našem podjetju odgovarjali na vprašanja članov našega kolektiva? Morda bi lahko začeli razmišljati tudi o tem, da bi bil enkrat na mesec klubske večere rezerviran za mladinski ples, da bi v klubske večere prenesli tudi nekatera zanimiva poljudnoznanstvena predavanja. Za mladino in otroke članov našega kolektiva program ozkih filmov. Klubske večere pa bi po našem mnenju morali izrabiti tudi organi samoupravljanja, sindikat, mladinska organizacija in osnovna organizacija ZK kot zelo primerno obliko, da na poljuden in privlačen način seznanjajo člane našega kolektiva z najbolj aktualnimi vprašanji v podjetju, a tudi v neposrednem okolju.

Vse to in še nekatere druge stvari so načrti našega kluba v miniaturni. In v upravnem odboru mislimo, da ne bo več dolgo treba govoriti samo o načrtih.

Bojan Samarin

Zobna ambulanta je vsekakor pomembna pridobitev, čeprav ni vselej tako preprosto sestiti na tisti stol, kajti bolečih zob je veliko

